

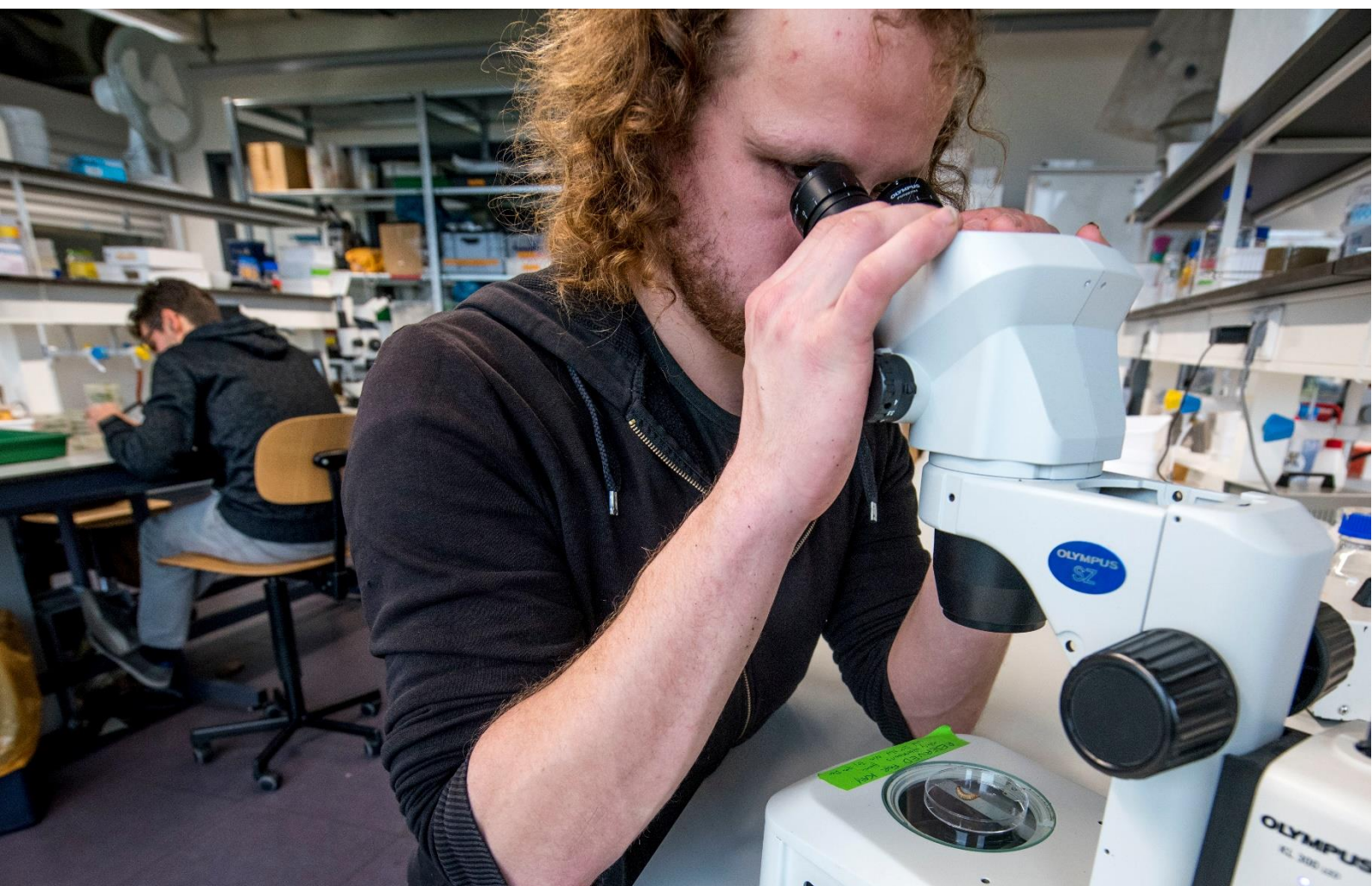

Regio Foodvalley

KADERBRIEF 2021-2024

13 december 2019

Versie 1.0 (definitief)

KADERBRIEF 2021-2024

REGIO FOODVALLEY

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van Regio Foodvalley op 13 december 2019.

INHOUD

1. Inleiding	5
1.1. Waar gaat de kaderbrief precies over?	5
1.2. De Strategische Agenda	5
1.3. De ruimtelijke opgave	6
1.4. De Regio Deal	6
2. Beleidskaders 2021 - 2024	8
2.1. Strategische agenda	8
2.2. Marketing en Communicatie	17
2.3. Internationalisering	18
2.4. Ondersteuning besluitvormingsproces	19
3. Financiële cyclus & proces	20
3.1. Kaderbrief:	20
3.2. Proces vaststelling Kaderbrief	20
4. Financiële kaders 2021 - 2024	20
4.1. Prijsindexering budgetten	20
4.2. Meerjarenraming 2021-2024	20

VOORWOORD

Regio Foodvalley: Middelpunt van grote ontwikkelingen

Niet eerder was Regio Foodvalley zozeer het middelpunt van grote ontwikkelingen als op dit moment. Natuurlijk is er de Regio Deal waarmee het Rijk voor het eerst flink mee-investeert in prioriteiten van de regio, maar we staan ook aan de vooravond van het ondertekenen van een nieuwe, ambitieuze Strategische Agenda. Deze is opgesteld met inbreng van de gehele triple helix en verwoordt de ambities van de samenwerkende overheden, ondernemers en onderwijs- en onderzoeksinstituten in onze regio voor de komende jaren. Onze regio is ook aangewezen om een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen. Door deze RES en bijvoorbeeld de grote vraag om nieuwe woningen zien we grote uitdagingen op het gebied van de beschikbare ruimte in onze regio. Een ding is hierbij duidelijk: al deze ontwikkelingen kunnen we alleen succesvol oppakken als we goed samenwerken.

Focus is hierbij cruciaal. Daarom doen we sommige dingen niet meer. Een goed voorbeeld daarvan is de Valleihopper; enkele gemeenteraden hebben daar eerder ook moties over ingediend. Dit is niet meer in de kaderbrief opgenomen, omdat we verwachten dat de Valleihopper in 2021 geen onderdeel meer uitmaakt van Regio Foodvalley.

Trend: samenwerken en externe financiering

Dit zijn heel zichtbare ontwikkelingen. Maar er zijn ook minder zichtbare ontwikkelingen die het vermelden waard zijn. Steeds vaker lukt het om voor regionale thema's externe financiering te vinden: de regio wordt gezien als een aantrekkelijke samenwerkingspartner. De provincie Gelderland is al jarenlang inhoudelijk en financieel betrokken bij Regio Foodvalley, maar vandaag de dag geldt dat ook voor de provincie Utrecht, het regionale bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Ook gebeurt het steeds vaker dat ministeries financieel bijdragen aan de uitvoering van onze thema's. We voorzien dat dit in de komende tijd ook voor de Europese Commissie zal gelden. En dat is ook wel nodig. Onze gemeenten worstelen met stijgende zorgkosten en dalende inkomsten uit het gemeentefonds. De bijdrage van gemeenten blijft cruciaal in regionale samenwerking, maar zal in de komende tijd dus steeds vaker gepaard gaan met financiering uit andere bronnen.

Een belangrijke reden dat andere partijen mee willen betalen aan thema's van Regio Foodvalley is dat we inmiddels een overtuigend trackrecord hebben: onze ambities zijn geen goedbedoelde intenties, we hebben laten zien dat we al samenwerkend tot indrukwekkende resultaten kunnen komen. Daarmee is Regio Foodvalley een geloofwaardige partner voor overheden, kennis- en onderwijsinstellingen en bedrijfsleven.

In de regiodeal werken we samen met universiteiten, provincies, LTO, ondernemers, het waterschap en het Rijk. In de Strategische Agenda doen we dat met de regionale onderwijs- en onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven. Maar ook internationaal wordt de samenwerking concreter. Met de Nederlandse foodregio's AgriFood Capital (Noord-Oost Brabant) en Greenport Venlo trekken we onder de naam Food NL samen op in Brussel en met de regio Östergötland (Zweden) en Business Region Aarhus (Denemarken) ontwikkelen we Europese projecten. Dit zal leiden tot een stijging van de Europese financiering voor onze thema's.

Van de acht gemeenteraden vragen we een reactie op deze kaderbrief, zodat we hun wensen en bedenkingen mee kunnen nemen bij het opstellen van de begroting 2021-2024 die begin 2020 aan de gemeenteraden zal worden voorgelegd.

Namens het bestuur van Regio Foodvalley,

Arjen Droog
Wvd. Secretaris-directeur

René Verhulst,
Voorzitter

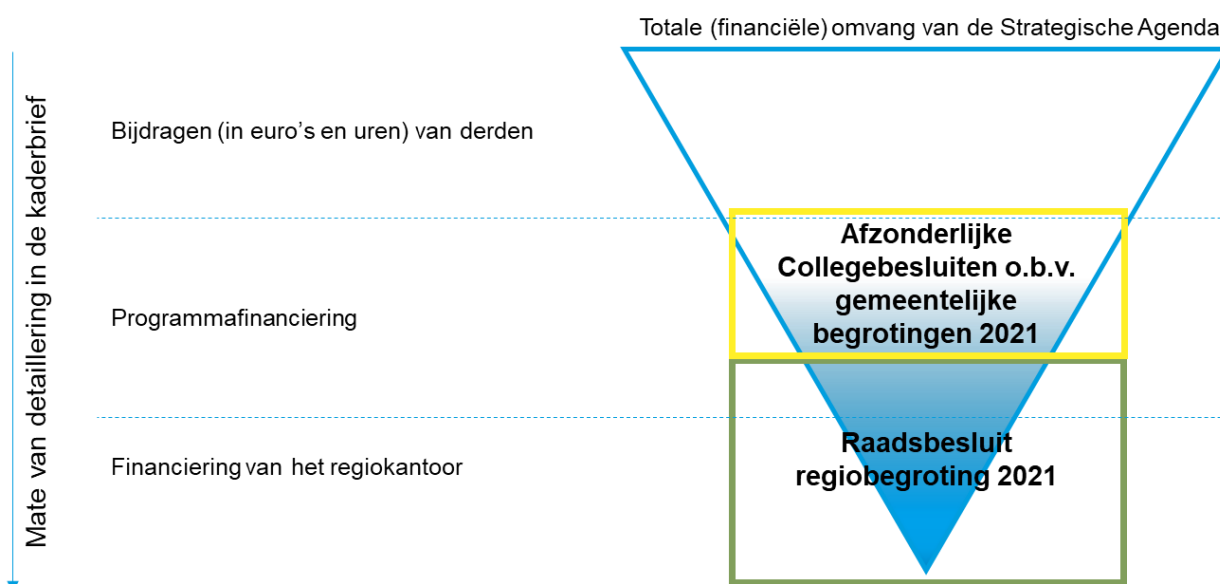

1. INLEIDING

1.1. WAAR GAAT DE KADERBRIEF PRECIES OVER?

Formeel stelt de kaderbrief de kaders voor de toekomstige begrotingen van (de GR) Regio Foodvalley. De kaderbrief heeft alleen betrekking op de kosten van het regiokantoor en enkele specifieke programmaposten (het mobiliteitsfonds, de Regionale Energie Strategie en enkele projecten waarbij financiering vanuit een vorig begrotingsjaar doorloopt). Voor alle overige programmafinanciering geldt dat colleges op basis van hun eigen begroting 2021 over de inzet van deze middelen beslissen.

Deze kaderbrief geeft inzicht in de verwachte programmafinanciering voor 2021. Dit biedt colleges en raden gelegenheid in hun eigen begroting rekening te houden met de financiering van de regionale samenwerking in 2021. Het is verstandig dat colleges deze kosten in hun eigen begroting overnemen. Bij de vaststelling van de gemeentelijke begroting behandelen raden de gemeentelijke beleidsterreinen integraal, inclusief de activiteiten die regionaal worden uitgevoerd. In deze kaderbrief geldt dit deel dan ook als informatief. Zo wordt bijgedragen aan de transparantie van de regionale samenwerking binnen Regio Foodvalley. Ook al maakt dit inzicht geen onderdeel uit van de formele scope van de begroting, het staat raden vrij hierover wel wensen of bedenkingen kenbaar te maken aan het regiobestuur. Daarnaast geeft deze kaderbrief ook weer welke inhoudelijke kaders voorgesteld worden.

Figuur 1 Opbouw van de Kaderbrief 2021 - 2024

De Valleihooper maakt geen deel uit van deze kaderbrief, hiervoor wordt een aparte kaderbrief opgesteld en verstrekt. Reden hiervoor is dat met de kennis van nu de Valleihooper (mede door moties vanuit enkele raden) in 2021 geen onderdeel meer van de GR Regio Foodvalley uit zal maken.

1.2. DE STRATEGISCHE AGENDA

In de nieuwe Strategische Agenda stellen de triple helixpartners in Regio Foodvalley:

Regio Foodvalley wil vanuit haar DNA bijdragen aan welzijn en gezondheid voor al haar inwoners en bedrijven. In Regio Foodvalley werken we samen om een circulaire, gezonde regio te zijn waar mensen graag wonen, werken en ondernemen.

Regio Foodvalley onderscheidt zich door haar unieke posities op agrifood en Voeding en Gezondheid. Uitbouwen en versterken van deze posities in balans met de omgeving is waar wij de komende periode op inzetten. Ons doel is een regio die economisch, ecologisch en sociaal floreert.

Dit wordt in zeven thema's uitgewerkt. Deze thema's vormen ook de inhoudelijke kapstok van deze kaderbrief. In de tekst van de Strategische Agenda en de bijbehorende verdieping staat weergegeven wat de samenwerkende triple helixpartners op deze thema's willen bereiken. De doelstellingen en beoogde resultaten voor 2021 worden geformuleerd en hier wordt bij aangegeven wat er nodig is om dit te bereiken. Bij het hoofdstuk over de beleidskaders wordt ingegaan op het verschil tussen de zeven thema's; ze hebben een verschillend karakter en verschillen in de betrokkenheid van de regiogemeenten.

Bij het schrijven van deze kaderbrief zijn nog niet alle consequenties van de nieuwe Strategische Agenda duidelijk. Zo wordt er nog gewerkt aan een nieuwe governance-structuur. Het is mogelijk dat hier financiële consequenties uit voortvloeien. Die worden in de meerjarenbegroting 2021-2024 meegenomen, of volgen middels een begrotingswijziging.

1.3. DE RUIMTELIJKE OPGAVE

In onze regio wonen ruim 352.000 mensen en zijn 30.000 bedrijven gevestigd, waar 175.000 mensen een baan hebben. De regio is aantrekkelijk: bedrijven vestigen zich hier graag en ook een groeiend aantal nieuwe inwoners komt van buiten deze regio. Om deze bedrijven en inwoners in de komende jaren welkom te blijven heten, is ruimte nodig. Tegelijkertijd komt er ook een ruimtevraag uit de hoek van de energiestrategie: waar plaatsen we windmolens en realiseren we zonnevelden?

De regionale ontwikkelingen zijn talrijk: Windmolens, nieuwbouwwijken, zonnevelden, nieuwe bedrijventerreinen, nieuwe natuur, verbeteren van het landschap, kringlooplandbouw en toekomstperspectief voor boeren, verbeterde infrastructuur en bereikbaarheid: al onze wensen vragen ruimte. Meer dan ooit realiseren we ons dat het landschap in onze regio waardevol is en bescherming vraagt. Of het nu gaat om de Arkemheerpolder in het noorden, de Blauwe Kamer en de Utrechtse Heuvelrug in het zuiden of de Veluwe in het oosten van onze regio. Of om de engengebieden in het buitengebied van Barneveld en Ede, de prachtige ecologische verbindingzone rond de beken in het westen, of de nieuwe natuur in het Binnenveld: het landschap in onze regio is zeer divers en heeft vanwege de hoge kwaliteit een grote aantrekkingskracht op inwoners, bezoekers en flora en fauna.

De regio heeft groeipotentieel op meerdere fronten. Maar de ruimtevraag die dat met zich meebrengt wordt moeilijker te beantwoorden en vraagt doortastende keuzes. Alleen met heel slimme combinaties van vraagstukken is het mogelijk deze groei op een verantwoorde manier te laten plaatsvinden. Of anders gezegd: het vraagstuk van de energietransitie moet integraal worden meegenomen bij het realiseren van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. Net zoals de biodiversiteit en het behoud van de landschappelijke kwaliteit integraal moet worden meegenomen als we boeren in onze regio perspectief willen bieden.

Het behoud van het landschap, de woonvraag, de economische ontwikkeling en de energietransitie houden zich niet aan gemeentelijke grenzen en vragen om goede samenwerking op regionaal niveau. Daarom zullen de samenwerkende gemeenten binnen Regio Foodvalley ook samen visie moeten ontwikkelen hoe er omgegaan moet worden met deze thema's die ruimte vragen. Integraliteit van regionale voorstellen is belangrijker dan ooit. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de samenwerking tussen de regiogemeenten. Alleen dan is het mogelijk om groei op een verantwoorde manier te laten plaatsvinden.

1.4. DE REGIO DEAL

De Regio Deal Foodvalley valt buiten de scope van deze kaderbrief en van de begroting van Regio Foodvalley. Toch is dit een van de relevante grote ontwikkelingen rond de regio en willen we een doorkijk geven van de kaders die bij de Regio Deal worden gehanteerd.

In het kader van de Regio Deal Foodvalley gaan de acht gemeenten van de Regio Foodvalley, provincies Gelderland en Utrecht met vele partners aan de slag met de versnelling van de transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem. Zij doen dit in nauwe samenwerking met vele partners, waaronder de Universiteit Utrecht (UU), Wageningen University & Research (WUR), en belangenorganisaties VNO-NCW Midden alsmede Waterschap Vallei en Veluwe en LTO Noord. In

totaal investeren het Rijk en de regiopartners in de Regio Deal Foodvalley € 73,6 miljoen euro in de regio.

De concrete vertaling van de versnelling naar duurzaam en gezond voedsel heeft drie complementaire hoofdpijlers met daarin de volgende uitwerkingen:

1. Versnelling van de transitie naar een toekomstbestendige landbouw (€ 15,1 mln)

Er wordt ingezet op toekomstbestendige, duurzame, circulaire landbouw. Denk aan maatregelen voor emissiereductie, het sluiten van kringlopen en de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen voor agrariërs. Er is tevens focus op een sterkere verbinding tussen boeren en inwoners in het gebied.

2. Voeding en gezondheid van prille start tot oude dag (€ 14,8 mln)

Met innovaties willen we mensen verleiden tot het consumeren van gezonder en duurzamer voedsel. We willen daarom een gezonde voedselomgeving creëren om zo gemakkelijker te komen tot gezonde en duurzame keuzes. Tevens geven we gezonde voeding een belangrijke plek in curatieve en preventieve gezondheidszorg.

3. Versterken van kennis- en innovatiesysteem (€ 15,7 mln exclusief WFC)

In de Foodvalley brengen we wetenschap, praktijkonderwijs, starters en bestaande bedrijven bij elkaar om innovaties toe te passen in nieuwe en bestaande producten. Ook realisatie van de Food Academy en het World Food Center (€ 28 mln)

De aangegeven bedragen zijn inclusief de bijdragen aan programma-organisatie, kassiersfunctie en brede welvaartsmonitor. De bedragen zijn gebaseerd op de looptijd tot 31 december 2023 (ruim vier jaar). De uitvoeringsbudgetten zullen niet via de Regio Foodvalley lopen. Op dit moment wordt nog onderzocht waar de centrale programma-organisatie moet worden ingericht.

De totale omvang van De Regio Deal vereist een robuuste uitvoeringsorganisatie, die juridisch en financieel houdbaar is voor tenminste de looptijd van de Regio Deal. De verantwoordelijkheden voor alle partners zijn groot. De inrichting van de uitvoeringsorganisatie is begin 2020 afgerond. Deze uitvoeringsorganisatie zal namens de in de aanhef genoemde partners en in nauwe aansluiting op de Regio Foodvalley opereren.

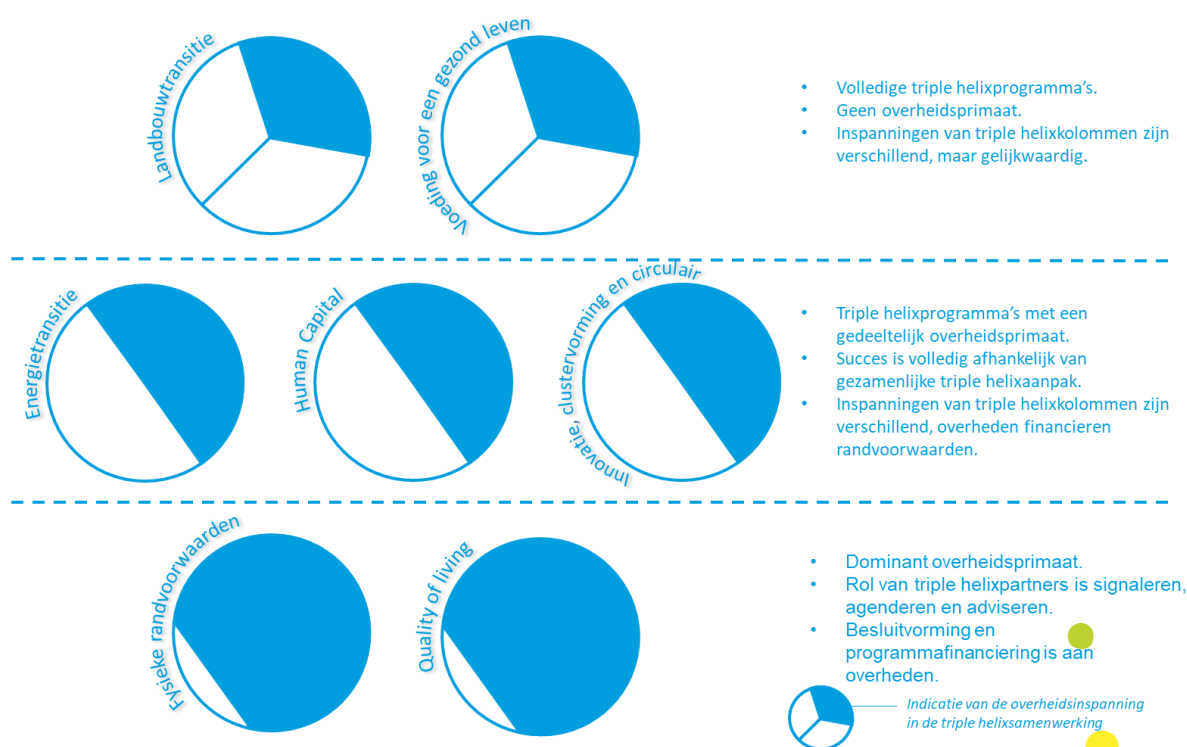
2. BELEIDSKADERS 2021 - 2024

De beleidskaders voor deze kadernota komen uit de nieuwe Strategische Agenda. Daarnaast wordt inzicht gegeven in hoe vanuit de bedrijfsvoering van Regio Foodvalley aan de realisatie van de gestelde doelen wordt gewerkt. Dan gaat het met name om marcom (marketing en communicatie), internationalisering (met name de inzet in Europa) en het ondersteunen van de processen van regionale besluitvorming.

2.1. STRATEGISCHE AGENDA

De Strategische Agenda introduceert zeven thema's waarbinnen de gezamenlijke ambities worden verwoord. Voor elk van die thema's geldt dat de gemeentelijke bijdrage maar een deel van de benodigde inzet is. Pas als de andere partijen ook hun bijdrage (in geld, uren, inzet, aandacht, et cetera) leveren lukt het om de beoogde resultaten te behalen. Met het vaststellen van de Strategische Agenda committeren alle partijen zich aan die inzet.

Grofweg kunnen de zeven thema's in drie groepen worden ingedeeld; zie hiervoor figuur 2. Allereerst zijn er thema's die horen bij het profiel van Regio Foodvalley. Dit zijn thema's die onderscheidend zijn voor deze regio en waarvoor we een unieke samenstelling van partijen en activiteiten in de regio hebben. Deze thema's zijn de *Landbouwtransitie* en *Voeding voor een gezond leven*. Dit zijn échte triple helixthema's waarbij de rolneming van betrokkenen verschilt, maar in samenwerking wordt een grote meerwaarde voor alle betrokken partijen gezien. De inspanningen zijn vanuit de verschillende triple helixkolommen verschillend, maar gelijkwaardig. In de uitvoering zal actief op deze gelijkwaardigheid worden gestuurd, wat betekent dat eventuele uitblijvende inzet van triple helixpartners kan leiden tot het reduceren of stoppen van gemeentelijke capaciteit en budget.

Figuur 2 De zeven thema's van de Strategische Agenda

De tweede laag geeft thema's weer die niet per se uniek zijn voor onze regio (dit doen andere succesvolle regio's ook). Toch zijn dit relevante en urgente thema's waar alleen een krachtige triple helixsamenwerking tot goede resultaten leidt (*Energietransitie*, *Human Capital* en *Innovatie, Clustervorming en Circulair*). Bij deze thema's hebben lokale en regionale overheden een gedeeltelijk primaat. Bij de energietransitie gaat het om de opdracht om voor Regio Foodvalley een RES op te stellen (met triple helixpartners) en bij *Human Capital* betreft dat bijvoorbeeld het inrichten van werkgeversdienstverlening (ook weer met triple helixpartners).

Tenslotte is er een derde laag met thema's die sterk randvoorwaardelijk zijn voor de overige thema's. Dit zijn onderwerpen waar qua besluitvorming en programmafinanciering het primaat vrijwel geheel bij overheden ligt en waar de andere triple helixpartners vooral een agenderende, adviserende en signalerende rol hebben. Dit gaat om *Quality of living* en *Fysieke randvoorwaarden*.

Voor de triple helixprogramma's geldt: één plus één plus één is meer dan drie.

2.1.1. De 'oude' werkprogramma's versus nieuwe thema's

Omdat deze kaderbrief de nieuwe Strategische Agenda als uitgangspunt hanteert, kijkt deze af van eerdere kaderbrieven waar de oude werkprogramma's leidend waren. Om eerdere kaderbrieven en begrotingen toch goed met elkaar te kunnen vergelijken is in onderstaande tabel een indeling gemaakt van hoe de oude werkprogramma's zich verhouden tot de thema's uit de Strategische Agenda.

Werkprogramma (obv Kaderbrief 2020 - 2023)	Thema Strategische Agenda
Economie	
Kantorenvisie	Fysieke randvoorwaarden
Monitoring werklocaties	Fysieke randvoorwaarden
Leegstandsmonitor	Fysieke randvoorwaarden
Zakelijk Toerisme	Geen onderdeel Strategische Agenda*
Actualisering PDV-GDV	Fysieke randvoorwaarden
Acquisitie	Fysieke randvoorwaarden
Circulaire economie basisfinanciering	Innovatie, clustervorming en Circulair
Innovatiemonitor	Innovatie, clustervorming en Circulair
Werkgelegenheid	
Doorontwikkeling STAM	Human Capital
Doorontwikkeling Leren en werken	Human Capital
BigDay FoodValley	Human Capital
Communicatieopgave	Human Capital / Marcom
GGZ en werk	Geen onderdeel Strategische Agenda*
Werkbudget AMR	Human Capital
Voedsel- en eiwittransitie	
Basisfinanciering programma	Voeding voor een gezond leven
Projecten: werkbudget	Voeding voor een gezond leven
Projecten: cafetariamodel	Voeding voor een gezond leven
Eiwittransitie	Landbouwtransitie
	Voeding voor een gezond leven
Energie	
Programmastructuur RES	Energietransitie
Bijeenkomsten, communicatie, monitoring	Energietransitie
Projectbudget	Energietransitie
Energieaanpak bedrijven	Energietransitie
Samenwerking Energieloket	Energietransitie
Faciliteren energie-initiatieven	Energietransitie
Ruimtelijke Ordening	
Aanpak Luchtkwaliteit	Landbouwtransitie
Bloedluisonderzoek	Landbouwtransitie
Manifest van Salentein	Landbouwtransitie
VAB	Landbouwtransitie
Div. RO thema's	Quality of living
Wonen	
Uitwerking thema's	Quality of living
Monitoring: stichting VGM	Quality of living
Promotie	Quality of living

Statushouders	Geen onderdeel Strategische Agenda*
Procesregisseur / visie op kwaliteit	Quality of living
Stelposten	Quality of living
Mobiliteit	
Uitvoering programma mobiliteit	Fysieke randvoorwaarden
(inter)Nationaal bereikbaar	Fysieke randvoorwaarden
Interne bereikbaarheid	Fysieke randvoorwaarden
Duurzaam en Gezond	Fysieke randvoorwaarden
Slim en Veilig	Fysieke randvoorwaarden

* Vervalt in nieuwe Strategische Agenda t.o.v. de vorige; valt dus niet meer onder Regio Foodvalley

2.1.2. Landbouwtransitie

Regio Foodvalley gaat voor een toekomstbestendige agrifood-keten en een vitaal platteland.

Doelen

Concreet wordt dit vertaald in de volgende operationele doelen:

1. Stimuleren van ondernemerschap en innovatie, zodanig dat veehouders voldoende kennis hebben over nieuwe technieken, productiemethoden, circulair en emissiearm werken. Dit gaan we doen door de ontwikkeling van nieuwe technieken (pilots), aangepaste vergunningverlening, monitoring en betere samenwerking tussen veehouders, ketenpartners en kennisinstellingen.
2. Verbeteren van de profilering en waardering van boeren, zodanig dat duurzame verdienmodellen voor veehouders mogelijk zijn o.a. door de inzet op korte(re) ketens, inzet ICT, ontwikkeling van alternatieve eiwitten, eerlijkere verdeling van winsten en risico's in de keten.
3. Stevige aanpak gericht op de leefomgeving, zodanig dat de bodemkwaliteit stijgt, biodiversiteit aantoonbaar toeneemt, de kwaliteit van het landschap en de waterkwaliteit verbetert. Door het organiseren van cursussen en bijeenkomsten vergroten we de kennis bij boeren, beleidsmakers, loonwerkers en grondverpachters over bodembioïologie. Met de relevante betrokkenen ontwikkelen we bedrijfsplannen voor natuur-inclusieve landbouw passen deze concreet toe op bedrijfsniveau en gebiedsniveau (zoals in een stroomgebied).
4. Het verbeteren van de ruimte om te ondernemen voor boeren, zodanig dat er sprake is van emissiereductie en circulaire productiemethoden (gericht op transport en hergebruik van mest en andere reststromen). We willen dit bereiken door faciliterend beleid, de aanpassing van belemmerende wet- en regelgeving en de inzet van big data voor voorspellen van leegstand en grondgebruik.
5. Aandacht voor verbindend ondernemen, zodat (1) jaarlijks gemiddeld 20 veehouders in concrete projecten verbinding maken met burgers/consumenten, (2) meerdere boeren en tuinders hun bedrijfsvoering ontwikkelen op het vlak van verbinding en/of korte ketens, (3) meerdere horecamedewerkers kennis hebben over het verhaal van de boer en het product, en (4) meer bezoekers worden ontvangen op veehouderijen & kinderen van de basisschool en het voortgezet onderwijs deelnemen aan boerderij-educatie.
6. Training en begeleiding van boeren, zodanig dat (1) boeren besluiten kunnen nemen over de toekomst van hun agrarische bedrijf, (2) gemiddeld 10 boeren dit jaar ondersteund worden bij het ontwikkelen van een visie op hun toekomstige bedrijfsvoering, (3) jonge ondernemers voorbereid worden op de overname van een bedrijf en (4) het financiële inzicht van boeren is vergroot door training.

Producten

Netwerkorganisatie Salentein

- De netwerkorganisatie werkt via themagroepen aan de hierboven genoemde doelen
- Er wordt een Transitieboard en Transitieteam opgericht die de afstemming en voortgang van projecten bewaakt

Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij (uitvoering hiervan verloopt grotendeels via de regiodeal)

- Versnellen van innovaties & toepassen d.m.v. pilots op praktijkbedrijven (deels via Regiodeal)
- Aanpassing vergunningverlening

Regionaal Programma Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)

- Aanvullend aan het functieveranderingsbeleid: pilots ontwikkelen voor nieuwe oplossingen en voor de inzet van big data bij het opsporen en voorspellen van leegstand en ondermijning.

Afstemming Aanpak Stikstofproblematiek

- Inzet voor experimenteerruimte voor een goede stikstofpilot, gekoppeld aan het project *Aanpak Luchtkwaliteit*.

Uitvoering geven aan Regiodeal (zie hoofdstuk 1.4)

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
VAB-programma	N	120.000*	120.000*	120.000*	120.000*
Manifest van Salentein	B	150.000	150.000	150.000	150.000
Aanpak Luchtkwaliteit	B	125.000	75.000	75.000	75.000
Totaal		395.000	345.000	345.000	345.000

* Voor 50% (€ 60.000) gefinancierd met provinciale bijdrages

De Gemeente Putten doet ook mee aan de projecten *Salentein* en *Aanpak Luchtkwaliteit*.

2.1.3. Voeding voor een gezond leven

Regio Foodvalley wil een omgeving realiseren waarin gezond en duurzaam geproduceerd voedsel bijdraagt aan een gezond leven van haar inwoners.

Nadrukkelijk moet hierbij vermeld worden, dat de doelen uit dit thema in samenhang met de doelen (met name 1, 2, 4 en 5) van het thema landbouwtransitie gerealiseerd gaan worden. Vooral bij de thema's eiwittransitie, korte ketens en voedselverspilling is er een sterk integraal karakter.

Doelen

- Terugdringen van overgewicht in de regio (stoppen van de toename).
- Terugdringen van het aantal mensen met diabetes type 2 (met 2% in 2030).
- Interventies laten landen in woonwijken, horeca, MKB en de schoolomgeving voor:
  - een gezondere voedselomgeving
  - tegengaan voedselverspilling
  - afzetmogelijkheden voor regionaal geproduceerd voedsel
- Verschuiven van de verhouding dierlijk en plantaardig eiwit in voeding (van 60/40 naar 40/60) in 2030.
- Realisatie van een allround eiwit expertise center.
- Er komt experimenteerruimte in wet- en regelgeving t.b.v. pilots productiemethoden van alternatieve eiwitbronnen.
- Beschikbaarheid en bereikbaarheid vergroten van regionaal geproduceerd voedsel.
- Reststromen gebruiken en kringlopen sluiten (circulaire voedselketen).
- Verminderen van CO₂-uitstoot door verminderen voedselverspilling met 50% in 2050.
- Experimenten uitrollen onder bedrijven en inwoners om voedselverspilling tegen te gaan.

Producten

- Realisatie groter netwerkverband vanuit Coalitie Preventie in de Foodvalley.
- Een platform/ dashboard met gezondheidsindicatoren is gereed (indicatoren via bestaande metingen).
- Er is een platform voor kennisdeling op de thema's gereed.

- Proeftuin Voedselverspilling heeft een vaste positie in regio Foodvalley.
- Nieuwe afzetpunten voor regionaal geproduceerd voedsel is gestart.
- Er is een doorlopende leerlijn op voedselverspilling op de Technasia in de regio.
- Eerste taken van insectenexpertisecentrum zijn gestart.
- Er is een voorlichtingscampagne over de beschikbaarheid van (regionale) alternatieve (groene) eiwitbronnen voor inwoners.
- Er is een businessplan voor de doorontwikkeling van het expertisecentrum.

Wat we gaan doen in 2021

- Interventies op gezonde voeding, gezonde voedselomgeving en tegengaan voedselverspilling worden uitgevoerd en uitgerold.
- Geleerde lessen uit interventies worden gedeeld en uitgedragen.
- Naar aanleiding van proeftuinen wordt een start gemaakt met het ontsluiten van de kennis in de (in eerste instantie) insectensector. Hierbij sluiten zetten we het netwerk in, dat inmiddels stevig verankerd is.
- We weten bij welke lokale initiatieven we kunnen aansluiten om het consumeren van alternatieve eiwitbronnen onder aandacht te brengen bij consumenten.
- Vanuit de bestaande activiteiten van het expertisecentrum wordt gekeken waar de behoeften en doorontwikkelmogelijkheden liggen.

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
Programmamanagement	B	93.000	93.000	93.000	93.000
	N	51.000	51.000	51.000	51.000
Communicatie	B	15.000	15.000	15.000	15.000
Eiwittransitie	B	12.500	12.500	12.500	12.500
Voedselverspilling	B	12.500	12.500	12.500	12.500
Korte Ketens	B	12.500	12.500	12.500	12.500
Voeding en gezondheid	B	12.500	12.500	12.500	12.500
Projectgeld cafetariamodel	B	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal		259.000	259.000	259.000	259.000

De regiogemeenten hebben in 2019 en 2020 ook gezamenlijk de kosten voor het programmamanagement gedragen. In de nieuwe strategische agenda hebben deze thema's nadrukkelijk prioriteit gekregen. Een (beperkte) uitbreiding van de bemensing is voor een goede aansturing van deze thema's noodzakelijk.

2.1.4. Energietransitie

De gemeenten in Regio Foodvalley hebben de ambitie om in 2050 een energie neutrale regio te zijn en in 2030 een CO₂-reductie gerealiseerd te hebben van 55% ten opzichte van 1990. Regio Foodvalley werkt aan de energietransitie vanuit het regionaal DNA en op een manier die haar kracht versterkt. Dit gebeurt langs drie lijnen:

Doelen

Toekomstbestendige Energie-infrastructuur:

- Inzicht in mogelijkheden voor regionale opwek en besparing;
- Concrete plekken voor opwek energie met projecten en planning;
- Afstemming over warmtebronnen;
- Inzicht in gevolgen voor de energie-infrastructuur;
- Inzicht in de al gerealiseerde projecten en plannen.

Verduurzaming Gebouwde Omgeving

- Samenwerking op het gebied van ontzorging eigenaar-bewoners.

Vermindering CO₂-uitstoot

- Inzicht in bijdragen van projecten van de regio aan de vermindering van de CO₂-uitstoot.

Producten

- Er is een Regionale Energie Strategie (RES) 1.0.

- Er is een ondersteuningspakket voor de lokale energieloketten en lokale wijkaanpakken.
- Er is een overzicht van de projecten van Regio Foodvalley die bijdragen aan de vermindering van de CO₂-uitstoot.

Wat we gaan doen in 2021

- We willen een Regionale Energie Strategie opleveren met oog voor alle regionale belangen en faciliteren daarvoor het proces rondom de Regionale Energie Strategie.
- We willen draagvlak creëren voor energiebesparing en grootschalige opwek en zorgen voor afstemming tussen betrokken partijen over communicatie, participatie en ontwikkelen zo nodig instrumenten die een positieve bijdrage daaraan leveren.
- We willen keuzes maken gebaseerd op feiten en consensus en zorgen ervoor dat onze regiopartners toegang hebben tot de kennis die daarvoor nodig is, dan wel de mogelijkheid hebben om zich een mening te vormen over de issues die relevant zijn voor de energietransitie in onze regio.

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
Programmastructuur RES	B	50.000	50.000	50.000	50.000
Bijeenkomsten, communicatie	B	30.000	30.000	30.000	30.000
Projectbudget	B	29.000	29.000	29.000	29.000
Samenwerking energieloket	B	25.000	85.000	85.000	85.000
Faciliteren energie-initiatieven	B	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal		154.000	214.000	214.000	214.000

2.1.5. Human Capital

Regio Foodvalley maakt werk van een optimaal functionerende arbeidsmarkt met aandacht voor elk talent en in elke levensfase. Dit wordt langs drie lijnen uitgewerkt:

Doelen

Toptalent kiest voor de regio

- Investeren in de bekendheid van de mogelijkheden die de regio biedt voor talent;
- Optimale leefomgeving en bereikbaarheid is cruciaal. Investeren afstemmen o.b.v. persona's te werven medewerkers;
- We richten op basis van ervaren en voorspelde tekorten, gewenste groei en strategische keuze de werving op specifiek (vaktechnisch) personeel;

Elk talent telt

- Het aantal mensen dat (on)vrijwillig niet deelneemt aan de arbeidsmarkt, wordt tot een minimum bereikt. We ondersteunen parttimers die meer willen werken, werknemers die van baan en/of sector willen switchen en bereiken hen die (nog) niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Een leven lang leren en ontwikkelen

De medewerkers waarmee we nu en in de toekomst knelpunten op kunnen lossen, al beschikbaar. We hebben gerealiseerd dat veel meer medewerkers al hun ervaring en ontwikkelde competenties inzetten op de plek waar ze het meeste nodig zijn:

- Transitie vormgeven: voor ieder probleem op de arbeidsmarkt zijn de mensen deels aanwezig, maar op de verkeerde plek.
- Duurzame inzetbaarheid: mensen vanuit het vak van het verleden opleiden voor de kansen van de (nabije) toekomst

Product

Toptalent kiest voor de regio

- Verbinden met alle regionale samenwerking tussen werkgevers, onderwijs en overheid (de Triple helix), en gemeentelijke projecten binnen deze ambitie verstevigen. Daarmee

ondersteunen en waar mogelijk mee ontwikkelen van de bekendheid, en aantrekkelijkheid van de regio beter voor het voetlicht brengen en borgen.

- Communicatie en branding, sterker uitstralen wie we zijn, waar we voor staan en wat we doen. De eigenheid van de regio.
- Starten onderzoek naar de arbeidsethos in de regio. Veel mensen spreken positief over de arbeidsethos van deze regio, maar we hebben weinig beeld waarom de regio zich laat kenmerken door lange dienstverbanden en de daarbij horende SWOT-analyse.
- Ontwikkelen van een expat-partnerprogramma, waardoor het interessanter wordt om je in deze regio te vestigen als expat.

Elk talent telt

- Ontwikkeling van methodieken om toekomstig arbeidspotentieel te bereiken. (niet ww populatie maar werkende die meer willen werken, status houders en mensen die kunnen werken maar niet actief zoeken).
- Aanpak ontwikkelen om het bestaand arbeidspotentieel te behouden (we laten niemand los).
- Arrangementen ontwikkelen op gebied van begeleiding die de werkgever biedt om talent een kans te geven.
- Duurzame banen ontwikkelen.

Een leven lang leren en ontwikkelen

- Door ontwikkelen van de leercultuur in Foodvalley op basis van de strategische agenda onderwijs.
- Inventariseren van de scholingsbehoefte van bedrijven en sectoren.
- Gezamenlijk ontwikkelen van nieuwe scholingsvormen, kort cyclisch met baangarantie doormiddel van makelen en schakelen.
- Praktijk carrousel ontwikkelen voor docenten, om zich bij te scholen en voeling te houden met veranderingen in de baan waar ze voor opleiden.
- Imago campagne herwaardering vakmanschap.

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
Doorontwikkeling STAM	N	45.000	45.000	45.000	45.000
Toptalent kiest voor de regio	N	22.500	22.500	22.500	22.500
Werkbudget	N	50.000	50.000	50.000	50.000
Doorontwikkeling leren en werken	B	100.000*	100.000*	100.000*	100.000*
Elk talent telt	N	22.500	22.500	22.500	22.500
Een leven lang leren en ontwikkelen	N	22.500	22.500	22.500	22.500
Communicatie opgave	B	32.500	32.500	32.500	32.500
Totaal		295.000	295.000	295.000	295.000

* wordt voor 50% gefinancierd door UWV, deels door in kind bijdragen andere programma's

2.1.6. Innovatie, clustervorming en circulair

De regio bouwt aan een toekomstbestendige regionale economie door stimulering van innovatie, clustervorming en circulair ondernemen. Dit wordt in twee sporen uitgewerkt:

Doelen

Innovatie en clustervorming

- Verdubbeling van de externe innovatie (meer onderlinge samenwerking en crossovers) van 17% naar 35%.
- Toename in productinnovatie (verbeteringen van producten) van 50% naar 60%.
- Toename in procesinnovatie (verbeteringen van productie- of bedrijfsprocessen) van 43% naar 53%.
- Toename in marktinnovatie van 19% naar 29%, met name binnen clusters.

Circulaire economie

- Duurzamer gebruik van grondstoffen.
- Meer concurrerend vermogen.
- Regio Foodvalley als innovatieve kennisregio voor de Circulaire Economie

Producten

- Er is een innovatie platform.
- Er is een innovatiemakelaar.
- Onderwijs verbinden aan innovatie; alle stageopdrachten, onderzoeksprogramma's en projecten, waarbij studenten worden ingeschakeld (onderwijs) zijn regionaal inzichtelijk.
- Een actief Living Lab Regio Foodvalley Circulair, waarin consortia van bedrijven of kleine clusters die zich samen richten op het in praktijk brengen van de geïdentificeerde kansen.
- Binnen het Living Lab zijn bedrijven, overheden en kennisinstellingen gelijkwaardige partners.

Wat we gaan doen in 2021

- Vergroten van samenwerking in grotere en kleinere clusters dat moet leiden tot innovatieplatform.
- De inzet van de innovatiemakelaar wordt gecontinueerd.
- In Triple Helix-verband onderwijs en innovatie stimuleren; primaat bij onderwijs, de overheid heeft een stimulerende rol.
- Living Lab Regio Foodvalley Circulair behaalt in 2021 de volgende resultaten:
  - Organiseren kennisdeling o.a. door werkplaatsen en evenementen (minimaal 3 regionale events rondom circulair).
  - Opbouwen portefeuille met goede voorbeelden van ondernemingen, samenwerkingen en andere initiatieven die partijen in de Regio Foodvalley motiveren en inspireren Aanspreekpunt en start van een circulair loket voor ondernemers, kennisinstellingen en overheden.
  - Uitwisselingsplatform in de vorm van een marktplaats voor circulaire producten én voor studentenprojecten.
  - Grondstoffenstromen in kaart.
  - Cirkelstad Veenendaal wordt uitgebouwd Cirkelregio Foodvalley voor de bouw.
  - Er zijn minimaal 10 samenwerkingen aan circulaire businesscases ontstaan via onder meer de werkplaatsen door nieuwe ketensamenwerking en Circulaire business modellen.
  - Duidelijke versterking van de aandacht voor circulariteit in het onderwijs.
  - Basis voor circulaire innovaties en cross-overs (zoals biogas en waterstof in onze transportsector).

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
Inrichten MKB innovatieplatform	N	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Onderwijs en innovatie	N	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Circulaire economie Living Lab Foodvalley Circulair	B	€ 95.000	€ 95.000	€ 95.000	€ 95.000
Innovatiemonitor	B	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Totaal		€ 220.000	€ 220.000	€ 220.000	€ 220.000

2.1.7. Fysieke randvoorwaarden

Regio Foodvalley wil een aantrekkelijke locatie zijn voor bedrijven in de kennisdomeinen agrifood, ICT, zorg, maakindustrie en logistiek. Regio Foodvalley werkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio, rekening houdend met de waarden slim, duurzaam en gezond, aan goede vestigingslocaties en digitale ontsluiting.

Doelen

- Verbeteren externe bereikbaarheid: Herkenbare ingangen van de regio met minder vertragingen, betere treinbedieningen en goede aansluitingen tussen auto, trein en fiets.
- Verbeteren interne bereikbaarheid: Een beter aanbod van OV, fiets (vertragsvrij), auto (minimale vertragingen) en vervoer voor iedereen op de belangrijke verbindingroutes in de regio. Een betere bereikbaarheid van economische en maatschappelijke hotspots.
- Het stimuleren van een verandering van vervoerswijzen naar duurzamere vormen van vervoer in de regio waaronder 5% CO2 reductie en ongeveer 20% minder autogebruik in 2022 ten opzichte van 2018 onder zowel werknemers van gemeenten in de regio als bij werknemers van 15 bedrijven en/of kennisinstellingen in de regio.
- Gebruik maken van slimme en innovatieve manieren om Regio Foodvalley veilig bereikbaar te houden.
- Goede werklocaties, de regio wil:
  - 'Haar' bedrijven en instellingen in alle levensfasen huisvesten en faciliteren.
  - Werklocaties ontwikkelen en deze in hun onderlinge samenhang bezien.
  - Inzetten op complementariteit i.p.v. concurrentie van deze werklocaties en neemt daar een actieve rol in.

Producten

- Op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid:
  - Onderzoek naar en plannen voor verbetering van OV verbindingen en oplossing van knooppunten.
  - Fietsroutes tussen economische kernen in de regio en naar kernen buiten de regio.
  - Een Mobiliteitsconvenant Regio Foodvalley en een mobiliteitsmakelaar.
  - Een regionale verkeersdesk.
- Op het gebied van economisch beleid:
  - Actueel Regionaal Programma Werklocaties
  - Actueel beleid op Perifere en Grootschalig Detailhandel
  - Actuele visie op kantoren
  - Inzicht in werklocaties
  - Inzicht in leegstand

Wat we gaan doen in 2021

- Opvolging geven aan de verdiepende gebiedsvisie Veenendaal-De Klomp ten behoeve van het versterken van de knooppuntfunctie.
- Vervolg geven aan lobbyactiviteiten ten aanzien van het versterken van knooppunt Barneveld-Noord, ten behoeve van de realisatie van een railterminal, een oplossing voor de aansluiting A1/A30 en een betere treinverbinding tussen Regio Amersfoort, Regio Foodvalley en de CleanTech Regio.
- Beter gebruik van verkeersdata ten behoeve van een veiliger bereikbare regio.
- Het voortzetten van de werkgeversaankpak ten behoeve van het stimuleren van duurzame mobiliteit.
- In gesprek blijven met concessieverleners en vervoerders over gewenste OV verbindingen ten behoeve van een sluitend en aantrekkelijk OV netwerk.
- Het realiseren van fietsroutes ten behoeve van een sluitend en aantrekkelijk fietsnetwerk.
- Uitvoeren van het staande economisch beleid: Monitoren van leegstand en werklocaties, het voeren van acquisitie.

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
Uitvoering programma mobiliteit	B	5.000	5.000	5.000	5.000
Externe bereikbaarheid (lobby en onderzoek)	B	20.000	20.000	20.000	20.000
Interne bereikbaarheid (lobby, onderzoek en projecten)	B	25.000	25.000	25.000	25.000
Duurzaam en gezond (projecten, o.a. mobiliteitsconvenant)	B	20.000	20.000	20.000	20.000

Slim en veilig (projecten, o.a. verkeersdesk).	B	20.000	20.000	20.000	20.000
Monitoring en beleid op het gebied van werklocaties, kantoorlocaties en perifere/grootschalige detailhandel	B N	27.000 10.000	27.000 10.000	27.000 10.000	47.000 70.000
Acquisitie	B	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal		137.000	137.000	137.000	217.000

2.1.8. Quality of living

Regio Foodvalley biedt een aantrekkelijke woon-en leefomgeving waar het behoud en de versterking van landschap- en natuurwaarden en cultuurhistorie onderdeel van uitmaakt. Versterking van natuur en landschap en cultuurhistorische waarden vormen een nieuw onderdeel van het programma Quality of living. Dit dient na vaststelling van de Strategische Agenda nader ingevuld worden op basis van de uitkomsten van de *Verkenning ruimtelijke impact opgaven Regio Foodvalley*.

Doelen

- Bouw van voldoende nieuwe woningen (1.900-2.500).
- Bouw van meer woningen voor middenhuur (10-15%; variërend per gemeente).
- Terugdringen van de schaarste aan sociale huurwoningen.
- Bouw van meer flexibele woonvormen voor studenten, arbeidsmigranten (met name in Ede en Wageningen).
- Vitale en duurzame stadscentra, wijken en dorpen.
- Gasloze en energiezuiniger woningvoorraad.
- Slim gebruik maken van de beschikbare ruimte in Regio Foodvalley (door kennisuitwisseling en afstemming van beleid en activiteiten).

Producten

- Uitwerking en beleidsmatige borging van de thema's uit de woonagenda 2.0.
- Monitoring van woningbouw en de woningmarkt (i.s.m. Stichting Vastgoedmonitor).
- Uitvoering van verstedelijkingsafspraken met provincies en het Rijk (Woonakkoord-Oost).
- Bijdragen aan opstellen van regionale verstedelijkingsstrategie.

Wat hiervoor nodig is

	Bestaand of Nieuw	2021	2022	2023	2024
Uitwerking woonagenda	B	15.000	15.000	15.000	15.000
Procesregie woonagenda	B	40.000	40.000	40.000	40.000
Vastgoedmonitor	B	32.500	32.500	32.500	32.500
Verkenning ruimtelijke impact Regio Foodvalley	N	75.000	75.000		
Totaal		€ 162.500	€ 162.500	€ 87.500	€ 87.500

2.2. MARKETING EN COMMUNICATIE

Marketing en communicatie vanuit Regio Foodvalley omvat het bouwen en onderhouden van het merk Foodvalley, wat we samen met Foodvalley NL doen. Samen met alle betrokken triple helixpartners worden marcom-activiteiten opgezet. De kanalen die de regio hiervoor hanteert zijn onder andere: www.regiofoodvalley.nl en toekomstige subsites (gekoppeld aan programma's en grote projecten), nieuwsbrieven en persberichten, het magazine Groei dat tweemaal per jaar verschijnt en diverse

activiteiten en evenementen in de regio. Soms organiseert de regio deze activiteiten zelf (zoals raadsinformatiebijeenkomsten) en soms sluit de regio aan op activiteiten van partners, zoals de business events in de regio. De behoefte aan goede en proactieve informatie vanuit Regio Foodvalley is groot; niet alleen bij raadsleden, ook bij ondernemers en inwoners.

2.2.1. Noodzaak: verbinding met ondernemers

Een belangrijke ambitie die uit de Strategische Agenda voortvloeit is dat Regio Foodvalley het directe contact met het regionale bedrijfsleven sterk moet verbeteren. Veel ondernemers hebben het beeld dat ze eigenlijk wel wat zouden moeten met Regio Foodvalley, maar weten niet precies hoe ze dat moeten aanpakken. Dat geldt zowel voor boeren, als voor voedselproducerende bedrijven. Maar dit geldt óók voor het regionale bedrijfsleven dat niet meteen onder agrifood te scharen valt. Daarom zal in de kaderbrief 2021 duidelijk worden dat de regio investeert in de communicatiekanalen richting het regionale bedrijfsleven. Regionale bedrijven moeten gemakkelijker kunnen aansluiten bij regionale programma's. En inmiddels kunnen we daar ook al goede voorbeelden van laten zien. Vooral rond Circulaire Economie valt op dat veel regionale bedrijven meedoen en zelfs het initiatief van de lokale overheden overnemen.

Doelen/resultaten Marketing en Communicatie

- Via meerdere communicatiekanalen heeft Regio Foodvalley direct bereik onder alle bij een ondernemersvereniging aangesloten ondernemers in de regio.
- Minstens 6 keer per jaar krijgen ondernemers concrete vragen of aanbiedingen om te participeren in een project dat mede door de regio tot stand is gekomen. Deze vragen zijn concreet en passen bij de behoefte van ondernemers.
- De website van Regio Foodvalley bevat relevante informatie voor alle samenwerkingspartners, maar vormt ook de centrale bron van informatie voor alle programma's en projecten die onder de vleugels van de regio worden uitgevoerd.

Wat hiervoor nodig is

Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
85.000	87.000	89.000	91.000
85.000	87.000	89.000	91.000

Bovenstaand budget is reeds onderdeel van de Regiobegroting

2.3. INTERNATIONALISERING

In de Strategische Agenda wordt het belang van internationale samenwerking beschreven. Sinds vijf jaar is gewerkt aan een goede relatie met een (beperkt) aantal Europese voedselregio's, waarbij met Region Östergötland (Zweden) en Business Region Aarhus (Denemarken) samenwerkingsovereenkomsten zijn aangegaan. Inhoudelijk zijn er vanaf 2021 flinke kansen, omdat in de nieuwe begroting van de Europese Commissie veel meer aandacht en geld zit voor voedselgerelateerde thema's.

Ook de samenwerking onder Food NL, met de leidende Nederlandse foodregio's is in dit kader belangrijk. In Europa hebben we veel meer slagkracht en invloed als we onze krachten bundelen. De samenwerking met AgriFood Capital en Greenport Venlo onder Food NL vraagt onze blijvende inzet.

Tenslotte is de samenwerking met de medewerkers van verschillende gemeenten en andere partners op het gebied van public affairs hierbij cruciaal: lobbyinspanningen richting Den Haag, Brussel en andere partijen moeten samenhang hebben. Dan pas hebben ze kracht en effect. Of het nu om het beïnvloeden van beleid gaat, of om het vinden van middelen voor de thema's van onze regio.

Doelen/resultaten internationalisering

- In 2021 worden minimaal twee projecten of programma's van Regio Foodvalley mede door Europees geld gefinancierd.
- In 2021 worden minimaal twee duidelijke gezamenlijke lobbysuccessen zichtbaar (gericht op Europees en/of nationaal beleid).

Wat hiervoor nodig is

Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
44.000	45.000	46.000	47.000
44.000	45.000	46.000	47.000

Bovenstaand budget is reeds onderdeel van de Regiobegroting

2.4. ONDERSTEUNING BESLUITVORMINGSPROCES

Vanuit het regiokantoor wordt regionale besluitvorming ondersteund. Dit omvat meer dan meestal wordt gedacht. Niet alleen worden alle ambtelijke overleggen die binnen de scope van de Strategische Agenda vallen gepland en voorbereid, ook de aansturing van de programmamanagers, het samen werken aan de integraliteit van voorstellen en alle bestuurlijke processen tot aan het moment dat visies en plannen aan gemeenteraden worden voorgelegd nadat het regiobestuur hierover een besluit heeft genomen. Dit gebeurt in een intensieve samenwerking met een grote groep medewerkers van de regiogemeenten, zowel beleidsinhoudelijke ambtenaren als intermediairs die met processen meekijken en -denken en financiële experts die de dekking van plannen in de gaten houden. Ook wordt de regio gevraagd om inbreng te leveren bij de totstandkoming van provinciale en rijksagenda's. Veelal gebeurt dit in afstemming met andere regio's, en ook hier ligt een (coördinerende) rol voor het regiokantoor.

Daarnaast faciliteert het regiokantoor ook de samenwerking van de acht gemeenten met de triple helixpartners in de regio. Ook hier is een grote groep medewerkers van ondernemers en onderwijs- en onderzoeksinstituten bij betrokken.

De nieuwe Strategische Agenda verwoordt een collectieve ambitie vanuit de triple helix. Dit betekent dat het regiokantoor meer dan in het verleden de triple helixsamenwerking zal faciliteren, en zich zal inspannen om de programma's en projecten die voortkomen uit de Strategische Agenda met inbreng van alle noodzakelijk betrokken partijen goed gestart te krijgen.

3. FINANCIËLE CYCLUS & PROCES

3.1. KADERBRIEF:

3.2. PROCES VASTSTELLING KADERBRIEF

Portefeuillehoudersoverleggen

In de beide portefeuillehoudersoverleggen van december 2019 is de Kaderbrief 2021 - 2024 besproken en door de ambtelijke overleggen uiteraard voorbereid.

Regiobestuur

De Kaderbrief 2021 - 2024 is ter vaststelling aangeboden aan het regiobestuur voor de vergadering van 13 december 2019.

Regiocommissie

In een bijeenkomst voor gemeenteraden op 22 januari 2020 worden de raden vroegtijdig én gezamenlijk in positie gebracht om kaders aan het regiobestuur mee te geven over doelen en inzet. Daarnaast spreekt in januari de Regiocommissie over de kaderbrief.

Gemeenteraden

De Kaderbrief 2021 - 2024 raakt aan het budgetrecht van gemeenteraden. Raden worden gevraagd om wensen en bedenkingen te uiten. De kaderbrief wordt uiteindelijk uitgewerkt in de meerjarenbegroting die uiterlijk 1 april 2020 aan de raden wordt aangeboden.

4. FINANCIËLE KADERS 2021 - 2024

4.1. PRIJSINDEXERING BUDGETTEN

Voor Regio Foodvalley is de CAO voor gemeenteambtenaren van toepassing. En omdat het grootste deel van het regiobudget aan salarissen wordt besteed, zijn de cao-onderhandelingen belangrijke ontwikkelingen om te volgen. In 2019 zijn ambtenarensalarissen ongeveer 3,5 procent gestegen ten opzichte van 2018. Vanwege de economische ontwikkeling wordt verwacht dat de cao in 2020 en 2021 verder zal stijgen. Om die reden zal in de begroting gerekend worden met een verwachte stijging van de salarislasten van 3,5%. Ook de overige posten in de begroting zullen conform de CPB-prijsindex worden opgehoogd. Deze prijsindexering voor 2021 is nog niet bekend. In de begroting rekenen we daarom met een verwachte prijsindexering van 2% (op alle posten behoudens personeelslasten).

De meerjarenbegroting 2021 - 2024 zal, behoudens de hiervoor genoemde prijscompensatie, niet verhoogd worden. Eerst vernieuwen wij, in samenspraak met de gemeenteraden en onze partners, onze Strategische Agenda; pas daarna komt aan de orde of bij een gewijzigd ambitieniveau een gewijzigde begroting nodig is. Dat is de juiste volgorde. Bij het berekenen van de gemeentelijke bijdrage worden de cijfers van het CBS gebruikt. Het CBS publiceert maandelijks de nieuwe inwoneraantallen. Voor de begroting 2021 hanteren we de CBS-opgave van het aantal inwoners per gemeente op 1 januari 2020. De in de kaderbrief opgenomen bijdrage per gemeente is gebaseerd op de cijfers van 2019. In februari wordt een herberekening gemaakt op basis van de dan bekende inwonersaantallen per 1 januari 2020.

4.2. MEERJARENRAMING 2021-2024

Uitgangspunt voor de Kaderbrief 2021-2024 is de meerjarenbegroting 2019, jaarschijf 2021. Behalve de inflatiecorrectie stellen wij zoals gezegd geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor. In de berekening voor 2020 heeft er wel een actualisatie plaatsgevonden van de verwachte indexering over 2019 (van 2% naar gemiddeld 3%).

UITWERKING BEGROTING REGIO FOODVALLEY 2021-2024						
obv inwonersaantal 1-1-2019		2020	2021	2022	2023	2024
	Jaarschijf	€ 1.143.000	1.143.000	1.175.004	1.207.904	1.244.141
	Aanpassing indexatie 2021		32.004	32.900	33.821	34.768
	Nieuwe jaarschijf 2020	€ 1.143.000	€ 1.175.004	€ 1.207.904	€ 1.241.725	€ 1.278.909
BIJDRAGE PER GEMEENTE AAN REGIOBEGROTING						
Gemeente						
Barneveld		€ 191.214	€ 196.568	€ 202.071	€ 207.729	
Ede		€ 381.807	€ 392.498	€ 403.487	€ 414.785	
Nijkerk		€ 141.685	€ 145.652	€ 149.730	€ 153.923	
Renswoude		€ 17.346	€ 17.832	€ 18.331	€ 18.845	
Rhenen		€ 66.021	€ 67.869	€ 69.770	€ 71.723	
Scherpenzeel		€ 32.575	€ 33.487	€ 34.425	€ 35.389	
Veenendaal		€ 216.415	€ 222.475	€ 228.704	€ 235.108	
Wageningen		€ 127.941	€ 131.523	€ 135.206	€ 138.992	
Totaal		€ 1.175.004	€ 1.207.904	€ 1.241.725	€ 1.276.493	

Figuur 3: Meerjarenbegroting en absolute bijdrage per gemeente

De berekening van de gemeentelijke bijdragen aan de Regiobegroting 2021 is gebaseerd op de inwonersaantallen 2019. De definitieve bijdrage wordt opgenomen in de Regiobegroting zelf, die na 29 maart 2020 aangeboden wordt aan de gemeenten van Regio Foodvalley.

Thema Strategische Agenda	Budget 2021	Som van 2022	Som van 2023	Som van 2024
1. Landbouwtransitie	395.000	345.000	345.000	345.000
Ruimtelijke ordening	395.000	345.000	345.000	345.000
2. Voeding voor een gezond leven	259.000	259.000	259.000	259.000
Voedsel & Eiwittransitie	259.000	259.000	259.000	259.000
3. Energietransitie	154.000	214.000	214.000	250.000
Energie	154.000	214.000	214.000	250.000
4. Human Capital	295.000	295.000	295.000	295.000
Werkgelegenheid	295.000	295.000	295.000	295.000
5. Innovatie, clustervorming en CE	220.000	220.000	220.000	220.000
Economie	220.000	220.000	220.000	220.000
6. Fysieke randvoorwaarden	137.000	137.000	137.000	217.000
Economie	47.000	47.000	47.000	127.000
Mobiliteit	90.000	90.000	90.000	90.000
7. Quality of living	162.500	162.500	162.500	162.500
Ruimtelijke ordening	75.000	75.000	75.000	75.000
Wonen	87.500	87.500	87.500	87.500
Eindtotaal	1.622.500	1.632.500	1.632.500	1.748.500

Figuur 4: Tabel met bijdragen per thema strategische agenda en voormalig werkprogramma in €

Thema Strategische Agenda	Budget 2021	Bijdrage gemeenten totaal	Bijdrage overige overheden	Totale bijdragen
1. Landbouwtransitie	395.000	335.000	60.000	395.000
Ruimtelijke ordening	395.000	335.000	60.000	395.000
2. Voeding voor een gezond leven	259.000	259.000		259.000
Voedsel & Eiwittransitie	259.000	259.000		259.000
3. Energietransitie	154.000	154.000		154.000
Energie	154.000	154.000		154.000
4. Human Capital	295.000	195.000	100.000	295.000
Werkgelegenheid	295.000	195.000	100.000	295.000
5. Innovatie, clustervorming en CE	220.000	220.000		220.000
Economie	220.000	220.000		220.000
6. Fysieke randvoorwaarden	137.000	137.000	-	137.000
Economie	47.000	47.000		47.000
Mobiliteit	90.000	90.000	-	90.000
7. Quality of living	162.500	162.500		162.500
Ruimtelijke ordening	75.000	75.000		75.000
Wonen	87.500	87.500		87.500
Eindtotaal	1.622.500	1.462.500	160.000	1.622.500

Figuur 5: Tabel met bijdragen per thema en voormalig werkprogramma in financieringsbron in €

Thema Strategische Agenda	Som van Budgetmutatie	Bijdrage Barneveld	Bijdrage Ede	Bijdrage Nijkerk	Bijdrage Renswoude	Bijdrage Rhenen	Bijdrage Scherpenzeel	Bijdrage Veenendaal	Bijdrage Wageningen	Som van gemeenten totaal
1.Landbouwtransitie	120.000	82.143	113.713	26.565	11.743	12.623	6.573	12.238	9.405	335.000
Ruimtelijke ordening	120.000	82.143	113.713	26.565	11.743	12.623	6.573	12.238	9.405	335.000
2.Voeding voor een gezond leven	51.000	42.148	84.160	31.231	3.824	14.553	7.180	47.703	28.201	259.000
Voedsel & Eiwittransitie	51.000	42.148	84.160	31.231	3.824	14.553	7.180	47.703	28.201	259.000
3.Energie transitie	-55.000	25.124	50.171	18.603	1.904	8.674	4.278	28.435	16.810	154.000
Energie	-55.000	25.124	50.171	18.603	1.904	8.674	4.278	28.435	16.810	154.000
4.Human Capital	145.000	32.458	64.812	19.595	2.945	11.207	5.530	36.736	21.718	195.000
Werkplegeenheden	145.000	32.458	64.812	19.595	2.945	11.207	5.530	36.736	21.718	195.000
5.Innovatie,clustervorming en CE	75.000	35.802	71.487	26.528	3.248	12.361	6.099	40.520	23.955	220.000
Economie	75.000	35.802	71.487	26.528	3.248	12.361	6.099	40.520	23.955	220.000
6.Fysieke randvoorwaarden	47.000	22.295	44.517	16.520	2.023	7.698	3.798	25.233	14.917	137.000
Economie	47.000	22.295	44.517	16.520	2.023	7.698	3.798	25.233	14.917	137.000
Mobiliteit	40.000	14.646	29.245	10.852	1.329	5.057	2.495	16.576	9.800	100.000
7.Quality of living	52.500	26.444	52.803	19.595	2.399	9.131	4.505	29.930	17.694	162.500
Ruimtelijke ordening	40.000	14.646	29.245	10.852	1.329	5.057	2.495	16.576	9.800	100.000
Wonen	12.500	14.239	28.432	10.551	1.292	4.916	2.426	16.116	9.527	87.500
Eindtotaal	435.500	266.413	481.662	158.636	28.084	76.246	37.963	220.795	132.701	1.462.500

Figuur 6: Tabel met verwachte absolute bijdrage per gemeente per thema

* het onderdeel VAB zit wel in de kolom totaal meegenomen, maar nog niet in de bijdrage per gemeente

Werkprogramma	Barneveld	Ede	Nijkerk	Renswoude	Rhenen	Scherpenzeel	Veenendaal	Wageningen	Som van gemeenten totaal
Economie	13.344	26.645	9.888	1.211	4.607	2.273	15.103	8.929	82.000
Energie	-10.178	-20.322	-	-923	-3.514	-1.734	-11.519	-6.810	-55.000
Mobiliteit	6.509	12.998	4.823	591	2.248	1.109	7.367	4.355	40.000
Ruimtelijke ordening	6.509	12.998	4.823	591	2.248	1.109	7.367	4.355	100.000
Voedsel & Eiwittransitie	8.299	16.572	6.150	753	2.866	1.414	9.393	5.553	51.000
Werkplegeenheden	23.596	47.116	17.484	2.141	8.147	4.020	26.706	15.788	145.000
Wonen	2.034	4.062	1.507	185	702	347	2.302	1.361	12.500
Eindtotaal	50.115	100.068	44.676	4.546	17.304	8.538	56.721	33.532	375.500

Figuur 7: Tabel met financiële vertaling ambities/nieuw beleid exclusief doorwerking VAB in €, deze bedragen zijn inbegrepen in figuur 6.

Ambtelijke capaciteit

Het verwezenlijken van de ambities in de Strategische Agenda vergt naast het commitment en inzet van andere partijen ook ambtelijke inzet. Inzet is afhankelijk van thema en project en zal per gemeente verschillen. Voorafgaand aan 2021 zal de benodigde capaciteit berekend worden en middels een besluit van de gemeentesecretarissen bekrachtigd worden.

Inwoneraantal 1-1-19 volgens CBS		
Barneveld	57.960	16,27%
Ede	115.732	32,49%
Nijkerk	42.947	12,06%
Renswoude	5.258	1,48%
Rhenen	20.012	5,62%
Scherpenzeel	9.874	2,77%
Veenendaal	65.599	18,42%
Wageningen	38.781	10,89%
Totaal	356.163	100,00%

Figuur 8: Inwonersaantallen per 1-1-2019

Regio Foodvalley
Postbus 9022
6711 HK EDE

(0318) 680 667
info@regiofoodvalley.nl
www.regiofoodvalley.nl
www.foodvalley.nl

Dit is een uitgave van Regio Foodvalley
13 december 2019

